

Københavns Kommune

Den 27. juli 2021

## Svar til høring af Restaurations- og Nattelivsplan 2021

Hermed fremsender Dansk Erhverv bemærkninger til høring af Restaurations- og Nattelivsplan 2021 for Københavns Kommune.

Høringsmaterialet består af:

- Høringsudkast til restaurations- og nattelivsplan 2021 (herefter betegnet som 'planen')
- Høringsudkast til samlet katalog over initiativer i restaurations- og nattelivsplan 2021 (herefter betegnet som 'kataloget')
- Samlet kommunikation fra advisory board (herefter betegnet som 'Kommunikation')
- Bilag A partnerskabsmodel for nattelivet (herefter betegnet som 'Bilag A')

Som svar på høringen er der i det følgende først anført Dansk Erhvervs generelle bemærkninger til planen og dernæst en række specifikke bemærkninger til de enkelte elementer og initiativer i planen.

## Generelle bemærkninger

Velfungerende restaurationer og natteliv er et grundlæggende og værdifuldt aktiv for København. Som en international metropol er det helt naturligt, at der i København findes gastronomi på højest plan og et levende bymiljø der matcher, og gerne gør det lidt bedre, end de konkurrerende metropoler. Forventningen til en ny restaurations- og nattelivsplan har derfor fra erhvervets side været, at den positivt ville understøtte denne udvikling. Det er imidlertid langt fra oplevelsen.

Det udarbejdede forslag til ny restaurations- og nattelivsplan, der nu er sendt i høring, består af tre dele - dels af en vision for nattelivet, dels et ønske om færre miljøgener fra nattelivet og dels en restaurationsplan. Visionen for nattelivet bærer undertitlen "Respektér din nabo". Der kan være mange gode grunde til, at et godt naboskab er værd at sigte efter, men at ophøje naboforhold til den overordnede vision for området, er efter Dansk Erhvervs mening en meget snæver og reaktiv tilgang til et erhvervsområde, der både skaber økonomisk værdi og arbejdspladser, har stor betydning for turismen og bidrager til Københavns ry som en metropol med masser af kvalitetstilbud.

Restauranter og serveringssteder er for borgere og turister et socialt frirum, der skaber liv og livskvalitet. Samtidig har København i de sidste mange år oplevet et gastronomisk boom, der har gjort byen til en af de fremmeste destinationer i verden, når det gælder kvalitetsoplevelser med fokus på mad og restaurationsbesøg. København er nordens gastronomiske hovedstad og byen er

tildelt 20 Michelin-stjerner, fordelt ud på 13 restauranter. Det skaber international opmærksomhed.

Derfor er det i Dansk Erhvervs optik dybt nedslående, at visionen for restaurations- og nattelivsplanen nærmest alene fokuserer på gener ved nattelivet. Det er uambitiøst og klæder ikke en storby med internationale drømme og ambitioner. I stedet burde en vision for restaurations- og nattelivet i København handle om at skabe vækst og udvikling og få større gavn af de tilbud som restauranter og serveringssteder kan tilbyde i samspil med det tilhørende kulturliv.

Ikke mindst i lyset af at byens restauranter og serveringssteder indgår i et tæt økosystem med de øvrige kulturtilbud, hvor en tur på restaurant, café eller bar for mange gæster hænger uløseligt sammen med gode koncertoplevelser, en tur i teateret, i biografen og lignende. Vi må heller ikke glemme, at et levende byliv og bymiljø også er et vigtigt parameter for at kunne tiltrække større events og konferencer til byen. Derfor burde visionen i langt højere grad være målrettet vækst og udvikling på restaurationsområdet og et styrket samspil med kulturlivet og turismen.

Samtidig, som det også bemærkes i planen, er problemstillinger i og omkring nattelivet endog meget komplekse, hvilket igen bør forudsætte et stærkt og fokuseret samarbejde mellem alle relevante parter. Desværre har Dansk Erhverv oplevet, at den løbende debat og drøftelse om rammer og vilkår for byens serveringssteder har været meget polariseret. Der drives efter Dansk Erhvervs mening en usund agenda mod København som levende by og hovedstad af en mindre gruppe ca. 2-300 af de i alt 8000 beboere i indre by. Deres stemme skal holdes op imod de tusindvis af gæster som hvert år vælger at tage del i det Københavnske restaurations- og natteliv og de mange medfølgende arbejdspladser. Kommunen bør derfor som afsæt for nye tiltag sikre at samarbejds-klimaet mellem relevante aktører styrkes, eksempelvis ved at tage afsæt i de emner og muligheder, der kan forene partnere, frem for de ting der åbenlyst adskiller.

Forud for planens endelige udformning har der været nedsat et advisory board, med det formål at rådgive om indholdet og vejlede om konkrete problemstillinger. Tiltaget med et advisory board er i Dansk Erhverv optik et godt tiltag, der kan bidrage til at styrke dialogen. Det nedsatte Advisory Board har dog efter Dansk Erhvervs mening været meget begrænset i sin sammensætning, således at erhvervslivet kun i begrænset grad har været inddraget. Der har fx blot været tildelt én direkte plads til deling mellem repræsentanter fra restaurations- og nattelivserhvervene. Samtidig er det oplevelsen, at de første udkast til planen ikke var afstemt med advisory boardet. Dansk Erhverv beklager derfor, at trods organisationens brede medlemskreds inden for detail, restauration, kultur, hotel og turisme og mange andre brancher i København, ikke har været repræsenteret i advisory boardet.

I planens anden del præsenteres kommunens ønsker til færre miljøgener i nattelivet, herunder tiltag der kan begrænse støj og styrke renhold. Det er vanskeligt helt at fjerne gener fra aktiviteter i nattelivet og en udvidelse af støjvagten er derfor i Dansk Erhvervs optik derfor en god ide. Til gengæld skal kommunen være mere tilbageholdende med at lægge for meget vægt på konkrete støjmålinger, da det i bymiljøer kan være vanskeligt at adskille specifikke støjkilder fra almindelig baggrundsstøj i overvågede målinger. En ren by er grundlaget for at kunne tiltrække og give både

borgere, gæster og turister en god oplevelse. Derfor er Dansk Erhverv generelt positive for de præsenterede tiltag, der kan hjælpe mere renhold på vej i byen.

Endelig præsenteres i tredje del af planen de politiske ambitioner for bevillingsområdet i København. Her må Dansk Erhverv desværre konstatere, at der fra kommunens side fortsat er ønske om at fortsætte og nogle steder udvide en meget restriktiv tilgang til restaurations- og nattelivet. De strikse krav har oprindeligt været indført som nødløsninger men gøres nu mere permanente, hvilket i Dansk Erhvervs optik ikke er optimalt. Generelt er det Dansk Erhvervs holdning, at tiltag i mindst mulig grad skal rette sig mod yderligere restriktioner og i lang større grad arbejde med ændrede kulturvaner, der kan mindske gener og skabe en positiv bylivskultur.

## Specifikke bemærkninger

### Bemærkninger til Del I - Vision for Københavns natteliv: Respektér din nabo

#### Øget inddragelse, dialog og samarbejde

Problemstillingerne på nattelivsområdet er meget komplekse og involvere mange aktører, såvel private som offentlige, og et stærkt samarbejde må derfor først og fremmest bygge på en konstruktiv dialog og gensidig respekt blandt aktørerne.

Byens serveringssteder har igennem mange år påtaget sig et stort ansvar i forhold til at imødekomme gener fra bl.a. støj og vil generelt gerne et samarbejde og en konstruktiv dialog, der kan sikre en positiv udvikling og som lægger vægt på frivillige tiltag frem for restriktioner. Byens serveringssteder bliver desværre ofte taget til indtægt for den fest og de problemstillinger der opstår i det offentlige rum udenfor serveringsstederne. Det er efter Dansk Erhvervs mening slet ikke rimeligt, da serveringssteder ikke har myndigheden uden for matriklen og derfor kun i begrænset omfang direkte kan påvirke festen og generne i det offentlige rum.

Konkret ønsker Kommunen et mere forpligtende samarbejde med aktørerne og ønsker at etablere et egentligt partnerskab for et bredt udsnit af nattelivets aktører. Der lægges op til, at partnerskabet skal have beslutningskompetence til at varetage konkrete indsatser og opgaver på nattelivsområdet, der kan bidrage til at minimere gener og herunder koordinere indsatsen mellem de forskellige myndigheder og forvaltninger. Der er desuden lagt op til at en betydelig del af finansiering af partnerskabet skal ske i samarbejde med erhvervet.

Dansk Erhverv mener, at et bredt samarbejde er vejen frem til at løse udfordringerne i nattelivet. Det er dog vigtigt, at de skitserede forpligtigelser, herunder ønsker til medfinansiering, bliver lagt tydeligere frem. En partnerskabsmodel for nattelivets aktører skal ifølge kataloget bidrage til at styrke kollektive løsninger og til at indfri potentialer. Det er dog for Dansk Erhverv noget uklart, hvilke forpligtigelser der lægges op til med partnerskabsmodellen. Det skal præciseres.

Kommunen efterlyser også bidrag fra aktørerne til den konkrete organisationsmodel, med to forslag angivet i Bilag A. Her mener Dansk Erhverv, at hvis erhvervet skal være medfinansierende på

projekter, skal det også modsvares af en tilsvarende stemme. Erhvervet ønsker derfor at sidde i et samarbejdsudvalg, som kan indstille forslag til et politisk §17 stk.4 udvalg, hvor man har den politisk beslutningskompetence, men læner sig op ad beslutninger baseret på kvalificeret flertal fra samarbejdsudvalget. Et politisk §17 stk.4 udvalg skal indeholde en bred vifte af medlemmer, accepteret af at der skal være et politisk flertal, men beboere, restauratører og kultur skal også være repræsenteret her.

### **Værtskab i verdensklasse**

Kommunen ønsker med planen, at byens serveringssteder tydeligere skal definere og kommunikere over for deres gæster, hvilken adfærd de tolererer. Dansk Erhverv oplever, at byens serveringssteder i forvejen arbejder ansvarligt og kommunikerer professionelt og tydeligt med deres kunder. Udfordringer kan først og fremmest henføres til festen i gaden, og det er derfor en fælles opgave at løse disse udfordringer.

Kommunen har heldigvis gode erfaringer med ordningen med natteværter og vil også arbejde for at etablere et ordenskorps, som fremadrettet skal bidrage til at nedbringe graden af gener fra nattelivet gennem tydeligt værtskab og dialog. Dansk Erhverv er positiv overfor de to ordninger, da de netop kan arbejde med en positiv adfærdsændring i det offentlige rum, frem for unødvendige restriktioner og påbud overfor serveringsstederne.

Dansk Erhverv bakker også om øget ret og pligt ved tildeling af afgrænsede områder til serveringssteder. Det vil efter Dansk Erhvervs mening kunne bidrage til et mere trygt natteliv og give restauratører bedre muligheder for at håndtere gæster der skal ryge. På den måde kan serveringsstederne påtage sig et udvidet ansvar for at gæster, der besøger restaurationen opfører sig respektfuldt så længe de er på restaurationens område.

### **Fra drukbåret til kulturbåret natteliv**

Kommunen ønsker, at byens serveringssteder skal påtage sig et større ansvar for ikke at sælge alkohol til allerede berusede gæster, at serveringssteder ikke lader gæster tage alkohol med udenfor efter det tidspunkt, hvor udeservering stopper og at aldersgrænserne for salg af alkohol overholdes.

Dansk Erhverv mener ikke at det er rimeligt, at serveringsstederne skal vurdere en gæsts beruselse ud over hvad der i forvejen er lovbestemt. Med en aldersgrænse på 18 år er det i forvejen voksne myndige personer der serviceres. At fremsætte et krav om at vurderer beruselsen er både at umyndiggøre den enkelte og en betydelig administrativ byrde at pålægge erhvervet. Det bør være i serveringsstedets egen interesse, selv at vurdere, hvornår der evt. måtte være behov for at sige fra overfor berusede gæster. Derfor mener Dansk Erhverv ikke at serveringsstederne skal påtage sig et yderligere ansvar for ikke at sælge alkohol til berusede gæster.

Dansk Erhverv kan derimod godt bakke op om forslaget om at serveringssteder ikke lader gæster tage alkohol med udenfor når udeserveringen er ophørt. Det sker mange steder i forvejen. Endelig er værd at bemærke, at aldersgrænsen for salg af alkohol lovbestemt og derfor skal overholdes. Dansk Erhverv ser derfor ingen grund til at fremhæve det som et selvstændigt punkt i planen og vil foreslå, at det tages ud.

Kommunen ønsker også at forbedre mulighederne for at nyde alkoholfri drikkevarer i nattelivet. Dansk Erhverv mener ikke at en kommunal indblanding i udbuddet af alkoholfrie drikkevarer er nødvendig. Der tilbydes i forvejen et bredt udbud af alkoholfri drikkevarer i nattelivet, og en konkret indblanding i serveringsstedernes udbud og vurdering af efterspørgslen vil være et urimeligt tiltag på et stærkt forretningskritisk område. I stedet vil Dansk Erhverv foreslå at kommunen kan opfordre serveringssteder til at udvikle og udvide udbuddet af alkoholfrie drikkevarer på frivillig basis.

Planen problematiserer også, at det er muligt at købe alkohol 24 timer i døgnet i detailhandlen. Kommunen ønsker derfor at gå i dialog og partnerskab med detailhandlen med det formål at finde fælles løsninger.

Dansk Erhverv mener ikke, at kommunens ønske om at pålægge butikslivet en betydelig del af ansvaret for utryghed i nattelivet, uro i gaderne og henkastet affald afspejler butikkernes faktiske indflydelse på at påvirke borgernes adfærd og fest i byerne. Ligesom Dansk Erhverv ikke mener, at det er rimeligt at påføre serveringsstederne unødvendige restriktioner, bør man generelt også være varsom med at påføre detailhandlen begrænsninger, da problemstillingen er kompleks, og det kan få en række utilsigtede konsekvenser.

Detailhandlen er dog efter Dansk Erhvervs vurdering åben for at drøfte en mulig forhøjelse af salgsaldersgrænse for al alkohol. Det vil, som det også anføres i kataloget, kræve en national lovgivningsændring. En ændret salgsaldersgrænse bør desuden være betinget af, at det fra politisk side medfører et tilsvarende øget fokus på den uorganiserede del af detailhandlen fx kioskmarkedet, så restriktioner på nogle butikker ikke sender handlen over til konkurrerende formater. En troværdig plan for håndhævelse, herunder bedre muligheder for detailhandlen til tjek af kundernes alder, vil derfor være helt afgørende.

En øget salgsaldersgrænse skal samtidig være enkel for detailhandlen at administrere og Dansk Erhverv ønsker derfor ikke et alternativt forslag til en 18 års salgsaldersgrænse, som kunne indebære en reduktion af grænsen for alkoholindhold, således at 16-årige vil kunne købe alkohol under 7 % alkohol volumen. På samme måde ønsker Dansk Erhverv heller ikke tidsmæssige salgsrestriktioner på alkohol i detailhandlen. En øget salgsaldersgrænse må heller ikke medføre strammere krav til markedsføringen eller krav til placering af produkter i butikken.

Endelig er det i planen foreslået, at kommunen understøtter det alternative natteliv og de kulturaktører, der i mindre grad er økonomisk afhængige af salg af alkohol, som arbejder med kunstneriske formater og som skaber sunde, inkluderende og forpligtende fællesskaber. Dansk Erhverv har umiddelbart svært ved at gennemskue denne del af planen, som bør konkretiseres yderligere. Dansk Erhverv vil gerne bakke op om et mangfoldigt udbud af tilbud i nattelivet, hvor flere aktører kan bidrage med flere tilbud. Det kan styrke kvaliteten i nattelivet og være en medvirkende faktor til at sprede aktiviteterne bredere ud.

### **Rammer for festen**

Kommunen ønsker med planen at kunne slå hårdere ned på restauratører, som gentagende gange skaber problemer med støj for deres naboer. Kommunen fremhæver dog samtidig, at nattelivet i København skal bygge på den gode fest indendørs på byens ansvarlige beværtninger, hvilket for Dansk Erhverv er en vigtig anerkendelse af serveringstedernes betydning og potentiale for at minimere gener.

Konkret foreslår kommunen, at der udpeges og etableres særlige indsatszoner, hvor gener kan begrænses. De nærmere redskaber hertil skal dog afklares, og det er i Dansk Erhvervs optik helt afgørende, at der sker en grundig inddragelse af restauratørerne i arbejdet.

Planen peger bl.a. i retning af skærpede lokale ordensregler og at Natteværterne kan guide nattelivsgæster hurtigere væk fra beboelsesområder. I kataloget foreslås det, at det under skærpede lokale ordensregler i bestemte tidsrum ikke skal være tilladt at afspille musik o. lign. særligt støjende aktiviteter. Der lægges også vægt på at politiet skal godkende kommunens forslag med henblik på at kunne håndhæve nye skærpede ordensregler. Det anføres også, at politiet kun godkender skærpede ordensregler for områder, hvor de vurderer, at der er et ordensmæssigt behov.

Dansk Erhverv ser gerne, at der indføres skærpede ordensregler for den ikke organiserede fest i gaden og på byens pladser der følger med bl.a. soundbokse og andre mobile anlæg. Forbliver larmen i det offentlige rum fuldstændigt ureguleret og til gene for alle andre, vil det også belaste de professionelle aktører i branchen, der ønsker at tage ansvar.

I forlængelse heraf foreslår kommune, at der udpeges egentlige festzoner, som både politiet, serveringssteder, ordenskorps mv. vil kunne henvise til. Det foreslås også at der etableres en egentlig festivalplads, hvor vækstlag kan afprøve deres ideer uden at det bliver til gene for beboere fordi det forgår på pladser og i parker i byen.

Dansk Erhverv ser meget positivt på muligheden for flere festzoner og en eller flere festivalpladser, da det er vigtigt for serveringssteder at de ved en afvisning af en eller flere gæster kan henvise til alternative muligheder og løsninger. Også for arrangører i byen vil det være et godt tiltag med en egnet koncert- og festivalplads.

### **Bekæmpelse af grænseoverskridende adfærd og diskrimination**

Kommunen ønsker også at forebygge og bekæmpe grænseoverskridende adfærd og diskrimination i nattelivet, blandt andet med et certificeringsprogram, som skal tilbydes til en række serveringssteder i København, samt et styrket samarbejde med politiets forskellige funktioner, herunder Trygnattelivspatruljen.

Dansk Erhverv er enige i, at hverken byens borgere eller gæster bør udsættes for uønsket berøring, diskrimination eller anden grænseoverskridende adfærd i nattelivet og mener at certificeringsprogram og styrket samarbejde med politiet kan være en god vej frem.

## **Bekæmp vold og narkotika**

Kommunen ønsker at forebygge vold og narkotika i nattelivet og lægger derfor op til et øget samarbejde med uddannelsesinstitutioner og andre aktører om relevante kampagneindsatser målrettet unge.

Dansk Erhverv ser gerne konstruktive kampagneindsatser målrettet ulovlig narkotika og mindre vold i nattetimerne, men vil gerne advare mod, at der med indsatsen pr. automatik peges i retning af flere restriktioner mod serveringssteder. De udfordringer, der måtte være med narkotika og vold i nattetimerne, er et fælles anliggende på tværs af både myndigheder og aktører og kan ikke løses på rimelig vis med flere restriktioner målrettet serveringsstederne.

Serveringssteder er i forvejen blandt de mest regulerede erhvervsområder og påtager sig et stort ansvar for en god og ansvarlig fest på serveringsstederne. Der kræves derfor både bevillinger og uddannede dørmænd og aktørerne er professionelle og ansvarlige og tager trygheden og sikkerheden meget alvorligt.

I den anden halvdel af punktet nævnes også alkohol og alkoholrelateret adfærd, selv om det ikke er en del af overskriften. Man må fra kommunens side forstå, at der er brug for et øget fokus på tidlige forebyggende indsatser, ligesom erfaringer med alkohol og fester starter tidligt i Danmark og har rod i den danske alkoholkultur. Kommunen vil derfor i samarbejde med relevante aktører og institutioner arbejde for at skabe tidlige indsatser og kampagner målrettet unge. Dette er dog ikke angivet som et konkret initiativ.

Dansk Erhverv finder det uhensigtsmæssigt, at der i planen sker en unødvendig sammenblanding mellem udfordringer med vold i nattetimerne og ulovlig narko og så adresseringen af danskernes alkoholkultur, der ikke har et tilsvarende ulovligt aspekt. Da det samtidig ikke knytter an til et konkret initiativ, men mere er en holdningstilkendegivelse fra kommunens side, mener Dansk Erhverv at afsnittet om alkohol og alkoholrelateret adfærd bør fjernes fra planen.

## **Én fælles indgang til kommunen**

Kommunen ønsker med planen at undersøge muligheden for at skabe et nattelivssekretariat, der kan samle, understøtte og udvikle restaurations- og nattelivet i kommunen. Det foreslås også, at der udvikles en klage-app.

Dansk Erhverv kan godt tilslutte ideen om et fælles sekretariat, der kan understøtte serveringsstedernes behov og udviklingsmuligheder, men må igen påpege, at der i beskrivelsen af kataloget nærmest entydigt tages afsæt i behandlingen af klager. Det vil være lige så vigtigt for serveringssteder at kunne kontakte sekretariatet med henblik at løse akutte problemstillinger og indgå i en konstruktiv dialog om initiativer, der kan sikre en god oplevelse for alle. Og naturligvis skabe vækst og udvikling i nattelivet.

Til gengæld frygter Dansk Erhverv at udviklingen af en decideret klage-app vil give naboer uhindret adgang til at klage igen og igen over de samme problemstillinger. Gevinsten herved vil efter Dansk Erhvervs mening være yderst begrænset og initiativet er i Dansk Erhvervs optik ikke et konstruktivt tiltag, der gavner dialogen mellem partner.

### **Afrapportering**

Kommunen foreslår i planen, at forvaltningen giver en årlig afrapportering til Teknik og Miljøudvalget og Kultur- og Fritidsudvalget, der kan dokumentere og redegøre for arbejdet med og udviklingen i det københavnske restaurations- og natteliv. Der lægges i initiativbeskrivelsen i kataloget vægt på, at dokumentation er en forudsætning for en skærpet praksis.

Dansk Erhverv mener, at en afrapportering vil blive et unuanceret værktøj, der stiller restauratører og serveringssteder urimeligt, hvis formålet alene er rettet mod en skærpet praksis. I stedet skal en afrapportering fokusere på de rammer og vilkår, der kan bidrage til at udvikle restaurationsmiljøet i København og herunder det positive samspil med omgivelser og betydningen for at tiltrække turister via gastronomiske oplevelser.

## **Bemærkninger til Del II: Færre miljøgener i nattelivet**

### **Indsatsområde 1: Færre støjgener**

Kommunen ønsker med planen at mindske de gener, der opstår, når byen både skal rumme fest, kultur og borgernes hverdagsliv. Dansk Erhverv er enig i, at der i fællesskab skal arbejdes for færre miljøgener i nattetimerne.

#### *Fortsættelse og udvidelse af støjvagten*

Kommunen ønsker at udvide støjvagten til kl. 05 for at imødekomme behovet for at holde trit med nattelivs puls, herunder ved større arrangementer i byen. Kommunen vurderer, at støjvagterne har en væsentlig effekt på støjgenerne. Dansk Erhverv er enige i vurderingen og bakker op om udvidelsen af ordningen med støjvagten som et vigtigt tiltag. Det er dog vigtigt at støjvagtens tilgang til serveringsteder og restaurationsliv er konstruktiv, og i størst muligt omfang tager hensyn til at der drives en forretning på baggrund af en opnået bevilling.

#### *Bevillingsnævnsudtalelser og tilsyn*

Støjvagten foretager i dag løbende afrapportering til bevillingsnævnet om overskridelser af vilkår i restaurationsforskriften samt udtalelser i bevillingsnævnsager. Det er i planen foreslået at denne praksis fortsætter, hvilket Dansk Erhverv godt kan bakke op omkring.

#### *Projekt om kontinuerlige støjmålinger i gadebilledet*

Kommunen ønsker at igangsætte et arbejde for at undersøge støjudviklingen på udvalgte strækninger i byen ved at indsamle og analysere data fra lydtryksmålere (støjmålere), som er opsat til formålet strategiske steder i gadebilledet.

Præcise og brugbare lydmålinger i det offentlige byrum er en meget kompleks størrelse og Dansk Erhverv er derfor i udgangspunktet kritisk over for projektet og frygter, at datagrundlaget vil blive for unuanceret og give et skævt og forvrænget billede af støjniveauet i området.

Kommunen ønsker at støjmålinger på længere sigt skal kunne danne baggrund for vurderinger i bevillingssager. Også her er Dansk Erhverv særdeles kritisk, da serveringssteder kun i begrænset omfang har et ansvar og mulighed for at regulere støj i det nærliggende offentlige rum.

## **Indsatsområde 2: Udendørsservering**

Dansk Erhverv er generelt enig i, at udeserveringer ikke nødvendigvis medfører flere gener i nattelivet, som anført i planen, da de kan hjælpe til at lægge en dæmper på spontane fester i det offentlige rum.

### *Mere synligt tilsyn*

Kommunen ønsker, at tilsynet med restaurationer og nattelivet bliver mere synligt i bybilledet, vejledende og dialog søgende. Skal tilsynet være effektivt, især når der er tale om vejledende og dialog søgende tilsyn, er det i Dansk Erhvervs optik vigtigt og nødvendigt at tilsyn og besøg er planlagte og aftalte med serveringsstederne.

### *Helhedsorienteret tilsyn*

Kommunen ønsker også, at tilsynet har bredere kompetencer til at besvare flere spørgsmål (fx om lov om offentlige veje, restaurationsforskriften med mere) og dermed kan vejlede og regulere hele vejen rundt i forhold til den konkrete problemstilling. Dansk Erhverv bakker op om at kompetencerne hos tilsynet udvides. I forlængelse heraf ønsker kommunen hyppigheden af tilsynet øges. Dansk Erhverv mener ikke at det er nødvendigt at øge hyppigheden af tilsynet, men ser gerne at dialogen og sparring omkring tilretning og tiltag udvikles.

## **Indsatsområde 3: Toiletter og renhold**

Kommunen ønsker fortsat fokus på renhold i nattelivet. En ren by er grundlaget for at kunne tiltrække og give både borgere, gæster og turister en god oplevelse. Derfor bakker Dansk Erhverv op om offentlige tiltag, der kan hjælpe mere renhold på vej i byen, herunder opsætning af maskinelt tømte affaldskurve. I det hele taget ville fleres affaldsspande kunne gøre meget. Derfor bakker Dansk Erhverv også op omkring det videre arbejde med at finde løsninger på affaldsproblemer på hotspots.

### *Forsøg med partnerskabsaftaler for mindre affald*

Kommunen ønsker med planen at etablere forsøg med partnerskabsaftaler for mindre affald genoptages. Dansk Erhverv ser gode perspektiver i tiltaget og bakker op om indsatsen.

### *Øget toiletkapacitet og rengøring*

Kommunen vil i 2022-2025 fortsat arbejde for at minimere lugt- og uringener i de mest belastede områder ved at øge behovs- og adfærdsrettet toiletkapacitet i nattelivet. Dansk Erhverv er enig i, at det er et vigtigt område at prioritere.

### *Reduktion af gener fra festlige udendørsaktiviteter*

Kommunen vil med planen konkretisere en renholdningsindsats, der kan imødekomme udfordringerne på kommunale arealer og herigennem reducere gener fra festlige udendørsaktiviteter. Dansk Erhverv er enig i, at det er et vigtigt område at prioritere.

#### **Indsatsområde 4: Trafik og byrum**

Kommunen angiver i planen, at de vil fortsætte arbejdet med en betydelig omlægning af trafik i Københavns indre by. En omlægning i de områder hvor mange færdes om aftenen for at bruge byens brede udbud af restauranter, barer og natklubber og hoteller, vil kunne bidrage til en mere sikker by og en by, der er rar at bevæge sig rundt i til fods. Det vil også fjerne mange uønskede elementer der kommer kørende ind ude ærinde, herunder med leverancer af ulovlige stoffer.

Det er dog vigtigt, at de trafikale udfordringer i Københavns indre by løftes i en balance mellem mulighed for adgang for de mange aktører, herunder borgere, pendlere, turister, forretningsrejssende, håndværkere m.fl. i forskellige former for trafikmidler og skabelse af et attraktivt byrum. Det er en konstant udfordring som Dansk Erhverv bidrager til tacklingen af, i forskellige fora og projekter. Det er i den forbindelse afgørende for Dansk Erhverv, at man i København som i andre byer giver adgang til både erhvervsudøvelse, turisme og privatliv.

#### **Indsatsområde 5: Gener i rekreative områder**

Kommunen ønsker, at der udvikles nye kommunikations- og adfærdsindsatser i samspil med andre adfærdsregulerende tiltag, og at indsatserne planlægges i koordinering mellem de myndigheder og forvaltninger. Dansk Erhverv ser positivt på behovet og kan bakke op omkring forslaget.

### **Bemærkninger til del III: Restaurationsplan**

Kommunen ønsker at fremme et mere varieret udbud af restaurationstilbud og sikre en bedre fordeling af serveringssteder i København, så udbuddet harmonerer med det omkringliggende bymiljø. Kommunen har derfor udviklet en restaurationsplan, som de ønsker skal virkeliggøres i samarbejde og partnerskab med restaurations- og nattelivets forskellige aktører.

Dansk Erhverv anerkender, at der er et behov for bedre dialog om behovet for at udvikle restaurations- og nattelivet, men er også grundlæggende skeptisk overfor holdninger og initiativer, der måtte mene at vide bedre end markedets selvregulerende effekt. En restaurationsplan kan også favne mange andre elementer omkring restaurationer, men den skal efter Dansk Erhvervs mening ikke indeholde regulering af bevillinger, da denne kompetence alene ligger i bevillingsnævnet og fastsættes ud fra restaurationsloven.

#### **Veldrevne restaurationer**

Kommunen ønsker flere veldrevne restaurationer og foreslår, at bevillingsnævnet fremadrettet ikke skal kunne give alkoholbevillinger til ansøgere, der ikke lever op til restaurationslovgivningens regler om gæld, strafbare forhold og øvrige personlige krav.

Dansk Erhverv er enige i, at veldrevne restaurationer er til gavn for alle, men mener ikke, at det er nødvendigt i planen at specificere, at restauranter skal leve op til gældende retningslinjer for at få tildelt en bevilling. Bevillingsnævnet behandler i forvejen bevillinger og ansøgninger af disse og nævnet er udstyret med en kompetence til at vurdere dette konkret og individuelt fra gang til gang, ud fra restaurationsloven. En skærpelse på bevillingsområdet bør derfor ikke være en del af restaurationsplanen.

Der er i forlængelse heraf lagt op til at kommunen i samarbejde og partnerskab med erhvervslivet vil afsøge mulighederne for at knytte særlige vilkår til eksempelvis fornyelser af natbevillinger i de områder af byen, der er hårdt belastet af gener fra nattelivet. Som tidligere anført mener Dansk Erhverv ikke, at der er behov for at indføre flere restriktioner på serveringssteder, men i stedet børe gener løses i samarbejde om at skabe positive kulturforandringer.

Med planen skal restauratører, der ikke samarbejder og tager ansvar for at nedbringe de konstaterede gener, kunne sættes under et intensivt og skærpet tilsyn. Kommunen foreslår også at lovgivningens skal udnyttes fuldt ud og at det skal have konsekvenser for restauratører, der ikke samarbejder for at nedbringe de konstaterede gener. Desuden skal bevillingsnævnet kunne vurdere, om en bevilling kan tilbagekaldes ved problemsager eller om der kan fastsættes nye, bebyrdende vilkår. Endelig skal der kunne fastsættes flere kortvarige fornyelser med henblik på at holde problemsteder under skærpet tilsyn.

Dansk Erhverv finder det betænkeligt for restauratørernes retstilling, at kommunen aktivt ønsker at gå lige til grænsen i forhold til lovgivningen og gå målrettet efter at fastsætte ny bebyrdende vilkår. Det er forbundet med store investeringer at etablere et velfungerende serveringssted. Professionelle restauratører og serveringssteder, der lever op til gældende regler og samarbejder, skal derfor også kunne regne med sikkerhed i deres bevilling. Derfor bør Kommunen være meget varsom med at fastsætte kortvarige fornyelser.

Dansk Erhverv må desuden henholde til, at udfordringerne med generne i nattelivet, især sker i det offentlige rum, hvor restauratørerne gerne vil samarbejde og bistå myndighederne med at nedbringe gener, men at det først og fremmest er en myndighedsopgave at sikre den nødvendige ro og orden. Det er derfor ikke rimeligt, at restauratører og serveringssteder gøres til genstand for de udfordringer og gener der er i nattelivet, som der lægges op til i planen – især når, som kommunen selv anfører, at størstedelen af det eksisterende restaurationsliv er veldrevet.

Dansk Erhverv er derfor stærkt kritiske overfor nødvendigheden af de to initiativer omkring 'særlige vilkår ved meddelelse og fornyelse af natbevillinger' og 'håndhævelse over for uansvarlige aktører', og mener ikke at en skærpelse på bevillingsområdet hverken kan eller skal være en del af restaurationsplanen. Dansk Erhverv ønsker derfor at de to forslag fjernes fra planen.

### **Samarbejde om nedbringelse af gener**

Kommunen ønsker, at det nuværende samarbejde mellem bevillingsnævn og restaurationer om at reducere gener, herunder fra nattelivet fortsætter.

Det er Dansk Erhvervs klare oplevelse, at restauratører og serveringssteder i lang tid har været ansvarlige og imødekommende overfor et samarbejde med bevillingsnævnet omkring tiltag, der kan hjælpe med at nedbringe gener, som fx etablering af rygerum, frivillig brug af dørmænd, øget renholdelsesindsats ved restaurationen, naboinddragelse, dokumentation for begrænsede gener, ekstra lydisolering, skærpet fokus på kontrol i døråbningen, uddannelse af personale med mere – og at de fortsat gerne vil bidrage til dette samarbejde

Så meget mere er det ærgerligt, at man i den overordnede tilgang fra kommunens side ønsker at gøre serveringsstederne ansvarlige for de gener som måtte ske i det offentlige rum, hvor restauratørerne kun i begrænset omfang har mulighed for at påvirke gener.

### **Et varieret og fordelt udbud**

Kommunen ønsker et varieret restaurations- og natteliv i byen. Kommunen vil derfor arbejde på at skabe en god balance i fordelingen af restaurationer på tværs af byen. I forlængelse heraf lægges der op til, at bevillingsnævnet skal føre en stram praksis for nattilladelser til restaurationer i de områder, som er belastede. Kommunen vil derfor afsøge mulighederne for at indføre loft på natbevillinger på udvalgte gadestrækninger.

Dansk Erhverv mener ikke, at det er nødvendigt med et loft over natbevillinger på udvalgte strækninger. Der føres i forvejen en ganske striks praksis omkring nye bevillinger, som der er lagt op til videreføres. I stedet bør man fra kommunens side arbejde aktivt for at gøre det mere attraktivt for byens restauratører selv at brede aktiviteter mere ud i byen og herunder styrke mulighederne for etablering i de områder undtaget for restriktiv praksis.

Kommunen ønsker også, at der i forbindelse med ejerskifte sker et skifte fra intensive koncepter til restauranter med nattilladelser, som er mindre intensive koncepter. Denne tilgang kan få store konsekvenser for investeringsmulighederne i branchen og reelt betyde, at værdien af barer, spillesteder mv. vil gå mod nul, da en ny ejer som udgangspunkt ikke vil kunne overtage en bevilling til et eksisterende koncept, ligesom der ikke kan tildeles en ny. Dansk Erhverv er derfor stærkt kritiske overfor forslaget.

Med hensyn til de konkrete initiativer for områder med restriktiv praksis, så bakker Dansk Erhverv fuldt ud op om at styrke Københavns status som gastronomisk centrum understøttes jf. initiativ 30.

Derimod ser Dansk Erhverv ingen grund til at indføre et skærpet tilsyn med serveringssteder med mange klager, som det foreslås. Som tidligere anført, kan mange klager skyldes særlige omstændigheder i det offentlige rum, som det kan være vanskeligt for serveringssteder at påvirke. Et skærpet tilsyn, bør derfor kun indføres hvis klager relaterer sig direkte til aktiviteter på serveringsstedet.

Med hensyn til mulighed for morgenlukning efter kl. 05 så har de nuværende 05 bevillinger i København ikke denne begrænsning. Det vil derfor være helt afgørende, at man afsøger dette i samarbejde med branchen, hvis man i fremtiden ønsker at ændre dette. Det vil kræve en god plan der ikke skaber konkurrenceforvridende vilkår i branchen, Nogle bevillinger løber op til 8 år ad gangen, og det er derfor en langsigtet ændring, der vil skulle varsles og integreres over flere år.

Endelig med hensyn til kommunens ønske om at indføre krav om oplysning af deltagerantal for lukkede selskaber så mener Dansk Erhverv, at det vil påføre restaurationserhvervet en ganske unødvendig administrativ byrde, da initiativet i sig selv, hvilket også formuleres i kataloget, forventeligt ikke vil reducere gener fra nattelivet. Dette initiativ bør derfor efter Dansk Erhvervs mening fjernes fra planen.